

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE

Teaching modernist short stories creatively in advanced English classes

-Rezumatul tezei de doctorat-

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Avădanei Ștefan

Doctorand(ă):

Soficu C. Georgiana

Cuprins

Introducere.....	3
Capitolul I: Considerații teoretice asupra hermeneuticii și teoriei receptării	
I1 Hermeneutică: O abordare gadameriană.....	7
I1.2 Teoriile receptării: Principalii teoreticieni.....	14
I1.2.1 Percepția lui Jauss asupra receptării.....	20
I3. Teoria cititor-răspuns și problema sensului.....	24
I3.1 Cititor-răspuns versus Noua critică	24
I3.2 Cititorul, sensul și textul.....	27
Concluzii	33
Capitolul II: Proza modernistă scurtă	
II.1 Apariția modernismului ca tendință literară	36
II.2 Trăsături cheie ale prozei moderniste scurte.....	40
II.2.1 Katherine Mansfield și artapovestirilor scurte.....	45
II.2.2 Perspective asupra prozei moderniste scurte ale lui D.H. Lawrence.....	55
Concluzii	65
Capitolul III Abordări metodologice cu privire la predarea prozei moderniste scurte	
III.1 De la metoda traducerii gramaticale la abordări recente și învățare L1: O trecere în revistă istorică.....	67
III.2 Abordări cu privire la predarea literaturii în clasa EFL.....	80
III.3 Introducerea prozei moderniste scurte în clasă	85
Concluzii.....	87
Capitolul IV Cercetarea practică cu privire la predarea povestirilor moderniste	
Study 1: Studiu empiric asupra factorilor referitori la profesor care pot influența alegerea strategiei de predare	89
IV.1 Obiectivele cercetării	89
IV.2 Metoda.....	90

IV.2.1 Participanții.....	90
IV.2.2 Instrumentele	94
IV.2.3 Procedura.....	95
IV.3 Rezultatele.....	96
IV.3.1 Interpretarea rezultatelor	106
Study 2: Studiu empiric privind efectul abordărilor de predare asupra percepției, motivației și rezultatelor învățării elevilor	
IV.4 Obiectivele cercetării	108
IV.5 Metoda.....	109
IV.5.1 Participanții.....	109
IV.5.2 Instrumentele.....	111
IV.5.3 Procedura.....	113
IV.6 Rezultatele.....	114
IV.6.1 Interpretarea rezultatelor.....	121
Concluzii finale	123
Bibliografie	125
Anexe	130
Anexă 1 :Chestionar profesor.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.30
Anexă 2:Chestionar elevi.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.33
Anexă 3: Post teaching questionnaire	Eroare! Marcaj în document nedefinit.6

Anexă 4: Test	
.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.8
Anexă 5: Barem de notare.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.144
Anexă 6:Clasa de control-Fotografii.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.6
Anexă 7 :Clasa experimentală -Fotografii	
.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.7
Anexă 8: “The Rocking-Horse Winner”, D. H Lawrence	
.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.9
Anexă:9: “The Odour of the Chrysanthemums”, D.H Lawrence	
.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.3
Anexă10: “The Garden Party”, Katherine Mansfield	
.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.80
Anexă11: “Miss Brill”, Katherine Mansfield	
.....	Eroare! Marcaj în document nedefinit.3
Anexă12:Proiecte didactice (clasa experimentală).....	198
Anexă13: Proiecte didactice (clasa de control).....	296

Interesul crescut cu privire la predarea textelor literare subliniază marea contribuție a literaturii la evoluția emoțională și intelectuală a elevilor, evoluție ce are un impact important asupra adolescenților și apoi, a viitorilor adulți. Este esențial pentru elevi să înțeleagă rolul literaturii, în special cel al literaturii engleze, în ilustrarea misterelor vieții și societății și în mod special pentru profesori, în vederea utilizării literaturii ca o modalitate de a expune elevii la idei și talente pe care aceștia nu au știut vreodată că le-ar putea avea. De aceea, prezentul studiu propune o direcție de cercetare, care îmbină perspective teoretice ce țin de proza modernistă scurtă cu domeniul didacticii, cu un accent pe partea practică. Scopul este acela de a dobândi o sinteză teoretică a percepției profesorilor privind predarea literaturii și a prozei scurte moderniste, în funcție de vârstă, experiență și competențele de predare. Un posibil motiv pentru aceasta derivă ca rezultat a unei căutări constante în ceea ce privește metodele ce pot fi utilizate în predarea literaturii pentru dezvoltarea abilităților receptive și productive. Considerăm că dacă predarea literaturii nu reușește să își atingă obiectivele, nu este doar vina literaturii în calitate de disciplină sau slăbiciunilor elevilor, ci mai degrabă a abordărilor didactice.

Mai mult decât atât, vom examina, efectul diverselor metode de predare asupra percepțiilor, motivării și rezultatelor învățării elevilor. Prin urmare, doua clase de elevi avansați au fost inițiați în proza modernistă scurtă cu ajutorul metodelor tradiționale centrate pe profesor și a celor moderne, centrate pe elev. Ideea a izvorât în momentul în care am conștientizat că de

cele mai multe ori, elevilor le lipsea expunerea la texte literare, creativitate în exprimarea opiniilor și nu erau obișnuiți să interacționeze între ei sau să facă legături cu viețile personale. Un motiv pentru acest lucru este faptul că elevii au urmat mai degrabă un anumit scenariu de învățare bazat pe memorarea de informații oferite de către profesorii lor decât pe înțelegere, sau gândire. Prin urmare, în acest context, succesul în cadrul învățării ar putea depinde mai degrabă de deținerea unei memorii puternice decât de înțelegerea ariei conținutului ce se studiază.

Până în secolul XXI, sistemele educaționale din lume s-au focusat pe pregătirea elevilor pentru acumularea conținuturilor și a cunoștințelor. Recent, sistemele promovează achiziția de capacități care se bazează nu numai pe cogniție ci, pe interdependențele trăsăturilor cognitive, sociale și emoționale. Studiile precum cercetarea Hanover (“A Crosswalk of 21st(2014) century skills”) analizează diverse cadre educaționale proiectate să îmbunătățească dezvoltarea capacităților din secolul XXI și au stabilit patru arii de dezvoltare: colaborarea și lucrul în echipă, creativitatea și imaginația, gândirea critică și soluționarea problemelor.

Pentru a promova gândirea critică, creativitatea și pentru a ajuta elevii să descifreze un text literar, trebuie să avem câteva noțiuni de bază legate de teoria răspunsului critic, teorie care să descrie și să ne îndrume tentativele pentru extinderea și restructurarea experienței umane prin literatură. Astfel, primul capitol al studiului nostru subliniază o abordare gadameriană a hermeneuticii și dezvoltă conceptele din spatele faimoasei opere a lui Gadamer “Truth and Method” (1960). Gadamer propune o abordare hermeneutică ce depășește opera de artă în căutarea înțelesului și subliniază următorul fapt: “conștientizarea efectivă istorică este cel mai înalt tip de experiență hermeneutică” (Gadamer, 1960:27). În viziunea sa, hermeneutica ar trebui să demonstreze eficiența istoriei în propria înțelegere. Prin urmare, el susține o relație între înțelegere și istorie declarând că experiența propriei istorii în mod obligatoriu facilitează înțelegerea. Gadamer explică faptul că înțelegerea este un “fenomen social” (Gadamer, 1960:27) întrucât “ar trebui să implice o împărțire a unui înțeles comun” (ibidem) și insistă asupra faptului că a cunoaște situația istorică a cuiva, în mod automat însoțește înțelegerea.

Deși cititorul nu a avut întotdeauna un rol central în procesul de interpretare și textul a fost controlat fie de text sau autor, noi teorii literare precum teoria efectului lecturii asupra cititorului (Reader-Response) l-au ajutat pe cititor să devină cel mai puternic reprezentant în conștientizarea sensului textelor. Studii recente sublinează faptul că fiecare cititor ar trebui să fie

“ propria sursa a interpretării unui text” (Rosenblatt,1995:4) și că înțelesul ar trebui să derive din asociațiile personale cu textele.În opera sa “Literature as Exploration” (1995), Rosenblatt sugerează că relația dintre cititorși text s-a schimbat. Aceasta subliniază faptul că elevilor nu li se mai cere să accepte judecățile unui text și că aceștia nu mai au un rol pasiv, totuși, ei ar trebui să interacționeze cu textul, să lucreze cu acesta, să creeze împreună cu acesta (ibidem).În plus, ea evidențiază rolul esențial pe care profesorii de literatură îl au în influențarea modului în care elevii receptează un text și că, pentru a ajunge la sens, elevii au nevoie de întrebări care să-i ghideze, astfel încât aceștia vor ajunge să se bazeze pe propriile resurse intelectuale. În plus, diferența de maturitate și experiență a cititorilor va duce, în mod inevitabil, la o diferențiere a sensului, iar legăturile pe care cititorii le fac cu textul sunt cele pe care experiențele proprii le îngăduie să le realizeze. În plus, Probst subliniază că sensular trebui mai degrabă descoperit decât pur și simplu găsit (Probst,1986) șiar trebui construit într-un context social, de exemplu, în clasă.În clasă, elevii ar trebui să învețe să accepte opiniile altora, prin urmare, relația dintre cititori ar trebui să fie amiabilă. Conform lui Probst, ar trebui creat un parteneriat între membrii aceluiasi grup, iar aceștia ar trebui să se ajute reciproc pentru a înțelege textul.Pentru a crea punți între păreri diferite ale elevilor, profesorii trebuie să găsească modalități de a încuraja elevii“să își găsească propriul înțeles, să asimileze textul literar într-un izvor continuu al vieților intelectuale și emoționale” (Probst, 1986:3). Aceștia ar trebui să adopte activități care să implice discuții, dezbateri sau gândire critică astfel încât elevii să aibă posibilitatea să își expună ideile și să mediteze asupra experienței lor literare, iar asta ar putea genera o înțelegere profundă a propriei persoane, a textului și a partenerului cu care se discută textul.

În abordarea literaturii la orele de limba engleză, profesorii trebuie să aleagă texte specifice, care oferă elevilor posibilitatea de a interacționa cu textul sau de a crea împreună cu acesta (Rosenblatt,1995). În plus, textele ar trebui să fie adecvate pentru nivelul, vârsta și nevoile elevilor. Prin urmare, al doilea capitol al lucrării evidențiază perspective analitice privind conceptul de modernism, dar și a prozei moderniste scurte.În contrast cu viziunea romantică a lumii, modernității nu se axează pe natură, sau ființa umană.La începuturi, perioada modernistă a literaturii engleze a fost inițial și înainte de toate o reacție împotriva culturii și esteticii victoriene care a dominat o mare parte a secolului XIX.

Proza modernistă scurtăa fost considerată o formă unică de experimentare, care oferă potențial creativ, care transcende distincțiile literare acceptate, punând la încercare limitele

ficționale și literare prin natura formei și conținutului. Deși, la început, a fost neglijată în favoarea romanului, poeziei sau a teatrului, ascensiunea pe piață a periodicelor aimpulsionat extinderea prozei moderniste scurte cât și a diverselor mișcări moderniste. Autori precum Mansfield și Lawrence au scris povestiri pline de suspans și au reușit să elibereze textul de propria sa limitare, fapt ce îi face să fie autori doriți chiar și de un cititor modern. Proza modernistă a lui D.H. Lawrence și ale lui Kathrine Mansfield modifică experiența de lectură a cititorului. În locul unui text în calitate de produs ce poate fi consumat, cititorul întâlnește o povestire simbolistă, ce necesită decodare prin intermediul utilizării rețelelor de simbolism. În plus, ideea că, mereu există o continuare după finalul povestirii și faptul că totul se dobândește indirect, îl provoacă pe cititor. Mai mult decât atât, prin abordarea unui punct de vedere limitat, Mansfield și Lawrence ajung la nivelul potrivit de distanță care îngăduie cititorul să caute sensul, în timp ce își mobilizează toate forțele imaginației sale.

Odată ce genul literar a fost ales, cum pot lucra cu acesta profesorul și elevii? Se știe că abordările adoptate de profesor facilitează achiziția, prin urmare, al treilea capitol examinează și trece în revistă istoria metodologică de la metoda traducerii gramaticale până la perioada post-comunicativă. Interesul recent pentru predarea literaturii aduce în discuție modele ale predării literaturii. Primul model adus în discuție este modelul cultural (Culture Model) care, potrivit lui Carter & Long (1991), privește literatura ca vehicul ideal pentru a transmite concepte culturale precum istoria, teoriile literare, genurile sau biografia unor autori diverși. Limbajul este tratat în calitate de artefact cultural, astfel elevii vor aborda textele literare din perspective sociale, politice, literare și istorice. În mod asemănător, abordarea bazată pe informații (Information-based approach) expune elevii la fapte și informații cu privire la o tendință literară țintă, la o cultură sau chiar la scriitori. Lazar observă că abordarea este centrată pe profesor și se concentrează în “zone precum istoria și trăsăturile mișcărilor literare, fundalul social și istoric, la un text, biografia unui autor și relevanța acestuia pentru scrierile sale, genurile literare etc.” (Lazar, 1993:35). Un alt model care a fost abordat în cadrul tezei noastre este modelul limbajului (The Language Model) care ia în considerare, în principal, literatura ca sursă de dezvoltare a limbajului. Cu alte cuvinte, acest model susține că aspectul estetic al literaturii este dobândit prin intermediul calității lingvistice și discursive ale literaturii (Lazar, 1993). Nicio atenție nu se oferă calității literare a textului. Cu toate acestea, o atenție deosebită trebuie acordată pentru a nu lăsa trăsăturile lingvistice să diminueze din plăcerea literaturii lecturate (Lazar, 1993:5). O altă

abordare ce merită luată în considerare este literatura ca model de creștere personală (Literature as Personal Growth Model) care oferă prioritate experienței personale ca o modalitate de a implica elevii în contextul literar. Interacțiunea celor care învață cu textele literare este menită să le sporească dezvoltarea personală și cunoașterea limbii (Carter & Long, 1991). Pentru ca elevii să aibă o experiență autentică de învățare, profesorul modern nu ar trebui să urmeze metode rigide, ci să aplice abordarea sintetismului principial (Principled eclecticism). Datorită faptului că de cele mai multe ori o singură metodă nu se poate potrivi complet tuturor elevilor, profesorii ar trebui să își aleagă tehnicile și activitățile adecvate pentru fiecare sarcină și context în parte, cu o focusare pe motivație.

Abordarea conținuturilor pe bază de informații (Information-based approach), metoda directă sau prelegerea sunt printre numeroasele metode centrate pe profesor, metode ce nu angajează în mod activ elevii. Dimpotrivă, instruirea centrată pe elev, învață elevii să devină autonomi, nu doar participând la ceea ce învață, cum și când învață, dar, de asemenea, își construiesc propria lor experiență de învățare. Prin urmare, al patrulea capitol include cercetarea practică și este alcătuită din două studii. Primul nostru studiu se focusează pe profesori și țintește spre explorarea relațiilor dintre gen, vârstă, experiență de predare, obiectivul învățării și alegerea strategiilor de predare. Datele cantitative și calitative au fost adunate de-a lungul unei luni, prin intermediul chestionarelor online care au fost completate de către profesori de pretutindeni în lume. Pentru a confirma sau nega ipotezele noastre inițiale, analiza statistică a datelor noastre a inclus utilizarea software-ului SPSS, a testului T pentru eșantioane independente, corelațiile One Way ANOVA și Pearson, precum și analiza de frecvență. Rezultatele finale indică faptul că au existat diferențe de gen cu privire la tipul de activități utilizate în clasă. Profesorii de gen masculin au declarat că utilizează mai multe activități centrate pe elev decât profesorii de gen feminin, fapt ce a contrazis ipoteza noastră inițială, precum și alte studii care au identificat diferențe semnificative în utilizarea activităților centrate pe elev/profesor ale instructorilor de gen masculin și feminin.

În plus, experiența ce ține de diferențele cu privire la metodele folosite în clasă subliniază faptul că profesorii cu peste 11 ani de experiență au declarat că și-ar dori să includă abordarea Reader-Response mai des decât începătorii. Susținătorii acestei metode evidențiază avantajele

acesteia în comparație cu metodele tradiționale, privind implicarea activă și deplină a elevilor în procesul de învățare privind limba străină (Carlisle, 2000).

Mai mult decât atât, rezultatele studiului arată că modelul cultural (The Cultural Model) a fost favorizat atât de profesorii experimentați (cu peste 11 ani de predare) cât și de profesorii cu 3-5 ani de experiență, în predarea prozei moderniste scurte. Deși modelul cultural a fost considerat o abordare tradițională, pentru a-l utiliza în clasă, profesorii trebuie să fie cunoscători ai contextului social, politic, literar și istoric, în cazul nostru ai modernismului și trebuie să fie capabili să provoace interesul elevilor și aprecierea pentru diferite opere de artă.

Alte rezultate ale studiului subliniază diferențele cu privire la nivelul sau calificarea profesorilor. Astfel, profesorii care dețin un masterat au declarat că se concentrează mai puțin pe abordarea bazată pe informații (Information-Based Approach (IBA) decât profesorii cu licență. Dat fiind faptul că această abordare este considerată a fi una centrată pe profesor, cu focusare pe informațiile textului, putem susține că nivelul de studii a profesorilor ar putea influența alegerea metodei în predarea prozei moderniste scurte.

Rezultatele cu privire la obiectivul predării literaturii relevă faptul că majoritatea profesorilor (30%) consideră că profesorii ar trebui să dezvolte cunoștințele culturale ale elevilor. Totuși, instructorii al căror obiectiv principal este acela de a crea interes pentru lectură au declarat că folosesc problematizarea (Problem-Based Learning (PBL) mai des pentru a crea dorința de lectură. Profesorii care utilizează PBL implică elevii în problemele din lumea reală, iar în acest mod aceștia învață făcând și rezolvând probleme.

Al doilea studiu se focusează pe elevi și țintește spre explorarea efectului utilizării gândirii critice și a metodelor creative, pe rezultatele învățării și pe motivarea elevilor în a citi. Cercetarea a fost demarată la Liceul de Informatică "Grigore Moisil" (Iași) și a inclus un grup de control (25 elevi) și un grup experimental (25 elevi). Participanților din grupul de control le-au fost prezentate povestirile moderniste prin metode tradiționale, în timp ce participanții din grupul experimental au fost instruiți prin metode creative. Conținutul lecțiilor s-a bazat pe patru povestiri moderniste scrise de Katherine Mansfield și D.H. Lawrence. Pentru a întruni obiectivele cercetării, au fost aplicate: un chestionar pentru elevi ce conține două părți (pre- și post-) și un test de cunoștințe. Datele calitative și cantitative au fost adunate și analizate pentru a demonstra eficiența strategiilor moderne adoptate de profesor și efectul asupra percepției, motivației de

învățare și rezultatele învățării ale elevilor. Rezultatele din cel de-al doilea studiu al nostru susțin ideea că elevii învață cel mai bine atunci când colaborează și învață unul de la celălalt și că învățarea nu este un proces individual. Lucrând împreună pentru a decoda înțelesurile ascunse, aceștia descoperă că există interpretări multiple și învață să accepte opiniile altora și faptul că actul de interpretare se află în lăuntrul cititorului. Mai mult decât atât, pentru a înțelege universul narativ, proza modernistă cere elevilor să demareze un traseu cognitiv intens. Noi, în calitate de profesori, putem ghida elevii să răspundă asociativ și afectiv operei studiate care poate duce la o mai bună înțelegere a vieții lor emoționale. Bleich afirmă că fiecare individ rescrie o poezie în funcție de necesitățile personalității sale în timpul lecturii (Bleich, 1975,48).

Elevii din grupul nostru experimental au declarat un nivel mai mare de susținere din partea profesorului, fapt ce a fost corelat cu dezvoltarea capacităților receptive și productive și cu rezultatele testului. Rezultatele acestui studiu au corespuns cu cercetarea în curs de dezvoltare care subliniază faptul că stilul centrat pe elev înlocuiește stilul tradițional centrat pe profesor. Schimbarea focusării de la predare la învățare și de la profesor la elev este miezul procesului educațional eficient. Aceste rezultate pot ajuta instructorii educaționali să furnizeze un model de predare adecvat, un model centrat pe elev care poate îmbunătăți practicile de pregătire educativă ale profesorului.

Abordările folosite în grupul experimental au avut un impact pozitiv în mod clar asupra elevilor. Gândirea critică cere elevilor să fie participanți activi și să vizualizeze problema din perspective multiple, iar înțelesul a fost derivat din asocieri personale cu textul.

Studiul nostru relevă faptul că predarea prozei scurte moderniste într-un mod creativ a motivat elevii mai bine decât instructajul oficial care implică activități frontale sau prelegeri. Nu contrazicem instructajul oficial sau susținem că abordările tradiționale pot fi înlocuite în mod exclusiv de metodele de predare progresive. Ambele au un loc important în educație, dar, uneori, profesorii trebuie să se adapteze și să exploreze potențialul elevilor și posibilitatea de a-i face să prospere.

Noutatea cercetării noastre este dublă: pe de o parte, studiul nostru este o inițiativă interdisciplinară care încearcă să introducă studiul povestirilor moderniste în clasă, povestiri ce nu sunt incluse în manuale sau în programa școlară. Mai mult decât atât, prezenta lucrare furnizează tehnici practice moderne și tradiționale ce pot fi aplicate în clasele de limbă engleză.

Pe de altă parte, sperăm ca informațiile științifice și rezultatele vor fi considerate interesante pentru acest domeniu și vor deschide orizonturi pentru investigații viitoare cu privire la strategiile de predare eficiente.